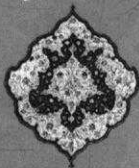

رهپتی نوبه

شعرت مفاتی

دراستنباط فقهی

حامد فلاحی

سرشناسه: فلاحتی، حامد، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآور: رهیافتی نو به جایگاه مقاصد
شریعت در استنباط فقهی / نویسنده حامد فلاحتی
مشخصات نشر: مشهد: حوزه علمیه خراسان.
انتشارات، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری: ۳۷۶ ص؛ ۵/۱۴×۲۱/۵ س. م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۶-۸۷-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابخانه
موضوع: فقه مقاصدی
Maqāṣid (Islamic law)
شناسه افزوده: حوزه علمیه خراسان. انتشارات
رده بندی کنگره: BP۱۶۶/۲
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۱
شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۱۰۲۱۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

انتشارات حوزه علمیه خراسان

عنوان کتاب: رهیافتی نو به مقاصد شریعت در استنباط فقهی
نویسنده: حامد فلاحتی
ناشر: انتشارات حوزه علمیه خراسان
طراح جلد: رضا نبی زاده
صفحه آرای: علی موسایی پور
جواب اول: زمستان ۱۴۰۱
تعداد صفحات: ۳۷۶
قطع: رقعی
شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۶-۷۸-۳
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان
تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به انتشارات حوزه علمیه خراسان است
دفتر نشر: مشهد مقدس - خیابان شهید شوشتری - بلوار شهید شوشتری - شهید شوشتری ۷، مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان
طبقه دوم اتاق ۳۱۰/۲ دفتر انتشارات - تلفن: ۰۵۱۳۲۰۰۸۱۶۵
فروشگاه: مشهد مقدس، خیابان امام خمینی - حدفاصل امام خمینی ۳۲-۳۳
تلفن: ۰۵۱۳۲۰۰۸۶۰۹ - انتشارات حوزه علمیه خراسان

با قدردانی از همکاری که در تولید، چاپ و نشر این اثر نقش داشته اند:

- معاون علمی حوزه علمیه خراسان: حسین کندی
- عوامل و دست اندرکاران مدیریت مدارج علمی حوزه:
- مهدی صالحی مقدم، محمد رضا علیزاده مقدم، جواد آذریبوند
- اداره چاپ و نشر: احمد رضا قوامی دربندی، نمونه خوان:
- محمدرضا جابری نیا، ناظر فنی چاپ: سید لطف الله خادم

مدیر انتشارات حوزه علمیه خراسان

هادی حصاری

مقدمه.....	۱۰
------------	----

بخش اول کلیات و مفاهیم.....	۱۵
-----------------------------	----

۱- روند واکاوی موضوع.....	۱۷
---------------------------	----

۲- شریعت.....	۲۷
---------------	----

۳- مقاصد شریعت.....	۳۰
---------------------	----

۴- معنای مقبول.....	۳۳
---------------------	----

۵- تفاوت مقصد شریعت با مفاهیم مشابه و معادل.....	۳۶
--	----

۶- استنباط فقهی.....	۳۹
----------------------	----

منطق استنباط و مؤلفه‌های آن.....	۴۹
----------------------------------	----

۷- مقصود از جایگاه‌شناسی مقاصد شریعت.....	۵۰
---	----

۸- تأثیرگذاری فهم مقاصد در استنباط.....	۵۸
---	----

مؤلفه‌های مؤثر در کشف حکم.....	۵۹
--------------------------------	----

بخش دوم مبادی و پیش فرض‌ها.....	۶۳
---------------------------------	----

فصل اول: پیش فرض‌های کلامی دخیل.....	۶۵
--------------------------------------	----

۱- گوهر و صدف دین.....	۶۵
------------------------	----

۲- مخاطب شریعت با عقل بشری.....	۶۸
---------------------------------	----

۳- غایت مال بودن شریعت الهی.....	۶۹
----------------------------------	----

۴- نظام مندی حکم شریعت.....	۷۱
-----------------------------	----

۵- ابتناء احکام و گزاره‌های فقهی بر مصالح و مفاسد.....	۷۲
--	----

۶- فهم‌پذیری ملاکات و علل احکام شریعت.....	۸۷
--	----

۷- ماهیت اجتهاد دینی (نظام‌مند بودن اجتهاد).....	۹۶
--	----

روشمندی فهم اجتهادی شریعت.....	۹۹
--------------------------------	----

فصل دوم: پیش فرض‌های روش‌شناسانه مؤثر بر فهم مقاصد.....	۱۰۵
---	-----

۱- امکان کشف مقاصد از ادله.....	۱۰۵
---------------------------------	-----

۲- جایگاه ویژه عقل به مثابه منبع و کاشف ادله در استنباط فقهی.....	۱۰۷
---	-----

۳- اعتبار مدرکی و احتجاجی ادله کاشف از مقاصد.....	۱۱۲
---	-----

۴- رویکرد تجميع ظنونی در روش‌شناسی ادله.....	۱۱۸
--	-----

جمع‌بندی بخش پیش فرض‌ها و مبادی مسئله پژوهش.....	۱۲۰
--	-----

بخش سوم ماهیت‌شناسی مقاصد و امکان تأثیر.....	۱۳۳
--	-----

فصل اول: ماهیت‌شناسی مقاصد شریعت.....	۱۳۵
---------------------------------------	-----

۱- مقصود از ماهیت مقاصد.....	۱۳۵
------------------------------	-----

۲- رابطه مقاصد کلان و خرد شریعت.....	۱۳۹
--------------------------------------	-----

۳- رابطه مقاصد و ملاکات احکام.....	۱۴۰
------------------------------------	-----

فصل دوم: امکان تأثیرگذاری مقاصد بر کشف حکم.....	۱۴۲
---	-----

۱- تبیین علل اعتقاد به عدم امکان.....	۱۴۲
---------------------------------------	-----

۱۴۹.....	۲- پاسخی برای برون رفت از اشکالات و مقاومت ها
۱۵۲.....	۳- واکاوی جایگاه کلامی اجتهاد
۱۵۹.....	۴- تصویر احتمالات گوناگون از نحوه تأثیردهی به فهم مقاصد در استنباط فقهی
۱۶۵.....	۵- تبیین احتمال صواب
۱۷۰.....	۶- پاسخ خلی نسبت به جایگاه و نحوه تأثیر مقاصد بر مبنای فقه سنتی
۱۷۵.....	فصل سوم: فقه نظامات، فقه مضاف و فقه المقاصد
۱۹۰.....	جمع بندی بخش ماهیت شناسی و امکان تأثیرگذاری مقاصد بر استنباط فقهی
۱۹۳.....	بخش چهارم: کاشف از مقاصد و روش های کشف
۱۹۵.....	فصل اول: ادله اثبات مقاصد شریعت
۱۹۷.....	۱- مبنای تفکیک ادله و انواع آن
۲۰۰.....	فصل دوم: انواع روش های کشف اهداف و مقاصد
	الف- روش های کشف مقاصد شریعت بدون در نظر گرفتن نقل (روش های
۲۰۰.....	استقلالی عقل)
۲۲۶.....	ب- روش های کشف مقاصد از طریق نقل (روش های غیراستقلالی عقل)
	ج- روش های کشف مقاصد شریعت از عمل و رفتار معصوم (روش های
۲۶۷.....	غیراستقلالی عقل)
۲۶۹.....	نقش قواعد زبانی و فهم عرفی در کشف علت و مقصد حکم
۲۷۱.....	جمع بندی بخش ادله کاشف از اهداف و مقاصد شریعت
۲۷۳.....	بخش پنجم طبقه بندی مقاصد شریعت
۲۷۵.....	ملاک طبقه بندی اهداف و مقاصد شریعت
۲۷۶.....	۱- طبقه بندی اهداف و مقاصد شریعت از منظر اهل سنت
۲۸۵.....	۲- طبقه بندی اهداف و مقاصد شریعت از منظر علمای شیعه
۲۹۹.....	نگاهی به برخی مقاصد موجود در منابع فقهی در ابواب گوناگون
۳۰۰.....	رابطه مقاصد با یکدیگر در تأثیرگذاری بر استنباط حکم
۳۰۱.....	ملاک های انضباط بخشی به مقاصد شریعت
۳۰۹.....	جمع بندی بحث طبقه بندی مقاصد شریعت
۳۱۵.....	بخش ششم: کارکردها و قواعد متخذ از مقاصد شریعت
۳۱۹.....	کارکردهای مقاصد و انتظارات فقه از آن
۳۲۰.....	۱- کارکرد در حیطه سند و مدرک حکم شرعی
۳۲۶.....	۲- کارکردهای پیرامونی و تبعی اهداف و مقاصد شریعت
۳۳۹.....	قواعد متخذ از مقاصد شریعت
۳۴۲.....	شباهات و اشکالات
۳۴۲.....	۱- شباهات ناشی از عدم فهم دقیق
۳۴۴.....	۲- شباهات ناشی از عدم روشمندی کشف مقاصد
۳۴۵.....	۳- شباهات ناشی از عدم درک و تعیین کارکرد مقاصد
۳۴۹.....	جمع بندی و نتیجه گیری
۳۵۶.....	کتابنامه

در حوزه فقه و پژوهش‌های فقهی یکی از موضوعات مهم و تاثیرگذار در روش شناسی استنباط، مساله مقاصد شریعت است. فقه مقاصد دارای پیشینه بسیاری در بین اهل سنت است. اما در شیعه با چالش‌های اساسی روبروست و بسیار دیرتر از اهل سنت مورد تدقیق قرار گرفت. در دوران معاصر برخی فضایی در حوزه علمیه به بررسی مقاصد شریعت و نقش آنها در نظام استنباطی در فقه پرداخته‌اند و نسبت به آن موضع گرفته‌اند. در پژوهش حاضر به این مساله از جنبه کلامی توجه شده است و سعی بر آن بوده تا با اتخاذ تعریف و مبنایی صحیح به ارتباط مقاصد با روش شناسی ادله فقهی پرداخته شود. سپس با بررسی شواهدی از بین آراء فقهای شیعه به صحت این مبنا تاکید گردد. اهمیت پرداختن به چنین موضوعاتی در تنقیح و تصحیح روش شناسی فقه شیعه در دوران معاصر کمک زیادی می‌کند. چراکه در دوران معاصر فقه شیعه با مجموعه مسائلی درگیر است که نوظهور محسوب می‌شوند و گاه نمی‌توان با بررسی موضوعی آن مسائل به کشف و استنباط حکم دست یافت، بلکه باید با نگاهی کلان‌تر به مقاصد شریعت و اهداف تشریع دست یافت و موضوعات وارداتی از فرهنگ نوظهور بشری را به محک فقه سپرد. معاونت علمی حوزه علمیه خراسان بررسی و نشر چنین تحقیقاتی را در جهت تنویر، بهره‌مندی و مذاقه افکار محققان و پژوهشگران عرصه فقه و معارف دینی موثر می‌داند.

بر این اساس انتشارات حوزه علمیه خراسان، ضمن ارج نهادن به تلاش‌های ارزشمند نویسنده محترم حجت الاسلام حامد فلاحی، برخورد لازم می‌داند از

بذل توجه مدیر محترم حوزه علمیه خراسان حجت الاسلام والمسلمین علی
 خیاط رحمته الله، نسبت به حمایت همه جانبه از چاپ و نشر آثار ارزشمند اساتید و
 پژوهشگران حوزوی صمیمانه قدردانی و سپاسگزاری نماید.
 بدون تردید آراء عالمانه، پیشنهادهای راهکارهای سازنده اساتید و پژوهشگران،
 در نشر آثار علمی، پژوهشی فاخر، توسط انتشارات حوزه علمیه خراسان، نقشی
 مؤثر خواهد داشت.

